

VERSLAG VAN DE HOORZITTING, 10 april 2012, 09.30 – 11.00 uur

Zaaknummer: 104007

Inzake: Herstel Methodebesluit NE5R

Aanwezig namens de Raad van Bestuur Nederlandse Mededingingsautoriteit ('de Raad'):

De heer Odijk - DREV, voorzitter hoorcommissie
De heer Spee - DREV, lid hoorcommissie
De heer Lindijer - DREV, lid hoorcommissie
De heer De Vries - JD, lid hoorcommissie

Aanwezig namens partijen:

De heer Weiffenbach - Westland
De heer Van Scheijndel
De heer Voogt
De heer Bouwman
De heer Binnekamp
De heer Van Vliet

De heer Pittau - Rendo

De heer Schepens - Endinet

De heer Jobse - Delta

De heer Van de Weijert

De heer Den Blanken - Cogen

De heer Coppoolse - Cogas

Verslag:

De heer Janssen - Verslagdienst NMa

De voorzitter opent de hoorzitting en heet de aanwezigen welkom. Op 26 augustus 2010 heeft de Raad van Bestuur van de NMa ('de Raad') het methodebesluit voor de vijfde reguleringsperiode regionale netbeheerders elektriciteit gepubliceerd. Tegen dit besluit is beroep aangetekend en op 16 december 2011 heeft het College van Beroep voor het bedrijfsleven ('CBB') een tussenuitspraak gedaan. Als gevolg van die tussenuitspraak heeft de Raad op 9 maart 2012 een nieuw ontwerp methodebesluit voor de vijfde reguleringsperiode ter inzage gelegd waarop de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing is. Deze hoorzitting is bedoeld om belanghebbenden in de gelegenheid te stellen om hun mondelinge zienswijze naar voren te brengen.

Hij stelt de leden van de hoorcommissie voor.

Hij schetst de gang van zaken ter zitting. Het betreft een openbare zitting. Indien partijen vertrouwelijke gegevens naar voren willen brengen, kunnen zij dat tevoren aangeven opdat passende maatregelen kunnen worden getroffen.

Van de zitting wordt een verslag gemaakt, dat betrokkenen zal worden toegezonden. Commentaar op de redactie van het verslag leidt niet tot wijziging ervan, doch wordt toegevoegd aan het dossier. Het is niet de bedoeling daarbij nieuwe punten op te brengen.

Hij nodigt de heer Weiffenbach uit om namens Westland als eerste het woord te voeren.

De heer Weiffenbach houdt een betoog, dat op enkele kleine aanvullingen na overeenkomt met de tekst van zijn pleitnota gedateerd 10 april 2012. Een kopie van deze pleitnota is aan dit verslag gehecht als **Bijlage 1**. Hieronder worden slechts de aanvullingen vermeld.

Aan het eind van **randnummer 10** geeft hij een aanvulling.

Westland ziet natuurlijk in het ontwerpbesluit dat de Raad ook met deze absurde situatie heeft geworsteld. Hij heeft twee argumenten gevonden waarmee hij dacht aan de conclusie te kunnen ontsnappen. Maar ook met die analyse is Westland het niet eens, want als je het heel letterlijk zou nemen, dan zou die absurde situatie de consequentie zijn.

Aan het eind van de eerste volzin in **randnummer 13** geeft hij een aanvulling.

Dit criterium heeft de Raad zelf geïntroduceerd. Hij vermoedt dat het is gebaseerd op de Memorie van Toelichting uit 2002, waarin eigenlijk alleen maar wordt gesproken over externe factoren en niet veel meer dan dat. Het criterium is ook in het vorige methodebesluit gehanteerd.

De voorzitter dankt de heer Weiffenbach voor zijn toelichting. Hij verifieert of andere partijen commentaar wensen te geven. Wanneer dit niet het geval blijkt, schorst hij de hoorzitting voor intern beraad.

De voorzitter heropent de hoorzitting en kondigt een reeks vragen van de hoorcommissie aan.

De heer Spee recapituleert dat Westland aan het eind van randnummer 10 van haar pleitnota stelde dat de NMa twee argumenten had gegeven waarmee zij het niet eens was. Hij vraagt welke argumenten dat precies zijn en waarom Westland het daarmee niet eens is.

De heer Weiffenbach antwoordt dat hij zich wellicht wat ongenueanceerd heeft uitgedrukt. Het gaat om de interpretatie die de Raad geeft in randnummers 47-c, 47-d en 47-e van het ontwerpbesluit. Het is duidelijk dat de Raad worstelt met die uitspraak; de Raad vraagt zich af hoe hij hem zo kan interpreteren dat hij er wel uitkomt. Dan worden twee overwegingen gegeven in respectievelijk 47-d en 47-e. Op zichzelf is Westland het wel eens met die redenering en met de conclusie dat de DCO-kosten gecollectiveerd zouden mogen worden. Maar wanneer je die argumenten door zou trekken, dan zou er eigenlijk meer reden zijn – en dat is het bizarre – om te zeggen ‘Als we al toestaan dat het gecollectiveerd wordt op basis van deze argumentatie, dan doet het misschien nog wel meer recht aan het kostenveroorzakingsbeginsel wanneer je die kosten regionaal in de tarieven laat verschijnen en niet alleen op landelijk niveau’. Dus nog even anders: als je die redenering volgt, dan zou je hem eigenlijk helemaal door moeten trekken. Dan kom je óf tot de conclusie dat het helemaal niet gecollectiveerd mag worden – een regelrechte ramp, want waar moet je het dan wel vandaan halen? – óf dat het wel mag worden gecollectiveerd. Maar dan moet je ook de vervolgconclusie trekken dat het dan meer recht doet aan het kostenveroorzakingsbeginsel als je het via een ORV laat terugkomen in de regionale tarieven en niet zozeer in het landelijke in het algemeen meeneemt. Dat is nog afgezien van de bezwaren die Westland ertegen heeft vanuit het tariefstelsel. Hij vraagt of de vraag van commissielid Spee daarmee is beantwoord.

De heer Spee begrijpt het standpunt van Westland.

Hij verwijst naar randnummer 14 van de pleitnota van Westland. Daarin wijst Westland erop dat de Raad ten onrechte niet heeft getoetst of de DCO voldoet aan de uitgangspunten voor een ORV. De Raad is ingegaan op het tweede uitgangspunt voor toetsing voor een ORV in randnummers 47-r en 47-s. Daarbij wordt ook verwezen naar een wettelijke doelstelling van de wetgever. In een eerdere toelichting van Westland op die ORV-criteria werd gesteld dat het hier genoemde uitgangspunt van de wetgever niet werd geadresseerd. Hij vraagt Westland toe te lichten waarom zij meent dat hieraan wel wordt voldaan voor een ORV.

De heer Weiffenbach meent dat de vraag ziet op het gestelde in randnummer 47-r en dan specifiek de zin: ‘In dat verband merkt de Raad op dat het tweede daar genoemde uitgangspunt onder meer inhoudt dat de verrekenwijze van eventuele ORV’s moet bijdragen aan het bereiken van de doelstellingen van de wetgever’. Hij vraagt of dat de zin is waarom de vraag van commissielid Spee draait.

De heer Spee bevestigt dit.

De heer Weiffenbach meldt dat Westland de hoorcommissie nog een toelichting zal sturen waarin zij uitgebreid op deze kwestie zal ingaan. Het is een wat technisch verhaal. De essentie ervan is – cru gesteld – als volgt: wanneer je zoals Westland constateert dat er hogere cq. fundamentele beginselen voor de hele E-wet en de hele tariefregulering worden geschonden door het huidige ontwerpbesluit, dan spreekt het bijna vanzelf dat als je er wel een oplossing voor biedt, dat de ORV ook bijdraagt aan de doelstellingen van de wetgever. Kort samengevat: het kan toch niet zo zijn dat je deze fundamentele beginselen schendt door te zeggen dat die fundamentele beginselen belangrijker zijn dan de beginselen waar het echt om draait.

De heer Spee begrijpt zijn verwijzing naar de hogere regelgeving. Maar het gaat om het voldoen aan de uitgangspunten voor een ORV. In het eerdere stuk van Westland wordt niet ingegaan op de door de NMa genoemde wettelijke doelstellingen bij het al dan niet toekennen van een ORV. Hij vraagt Westland aan te geven waarom het wel voldoet aan het genoemde uitgangspunt met deze wettelijke doelstelling.

De heer Weiffenbach antwoordt: gelijk speelveld. Het fundament van de wettelijke doelstelling is een gelijk speelveld creëren. Als je dat niet doet, dan doe je eigenlijk iets fout. Zo simpel is dat antwoord. Westland zal het technisch onderbouwen om een precies inzicht te geven. Westland begrijpt wel dat de NMa ernaar toe werkt om het gelijke speelveld gelijk te houden door gewoon zoveel mogelijk ORV's uit de wereld te helpen. Maar in dit geval leidt de remedie tot iets erger dan de kwaal.

De heer Spee vraagt Westland om in haar schriftelijke reactie nader toe te lichten waarom wordt voldaan aan het uitgangspunt dat kosten worden toegerekend aan de tariefdraggers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken.

De heer Weiffenbach bevestigt dat dit zal gebeuren.

De heer Van Scheijndel merkt op dat hij het toch niet helemaal snapt. Ook zoals het nu gebeurt worden de kosten van de producenten toegerekend aan de afnemers. Of je nou wel of niet een ORV vaststelt, dat blijft hetzelfde.

De heer Spee vraagt de heer Van Scheijndel of hij dan van mening is dat het niet aan de criteria van een ORV voldoet.

De heer Van Scheijndel herhaalt dat hij deze redenatie niet goed begrijpt.

De heer Spee legt uit dat de vraag voorligt of het een ORV is of niet. De conclusie van de NMa in het ontwerp methodebesluit is dat hij niet voldoet aan het lijstje van uitgangspunten voor het toekennen van een ORV. En dus is het geen ORV.

De heer Van Scheijndel begrijpt dat het moet voldoen aan de doelstellingen van de wetgever.

De heer Spee legt uit dat de Raad de uitgangspunten in het beoordelingskader heeft genoemd, en dus ook de wettelijke doelstellingen. Bij die toets was de Raad van mening dat niet aan dit punt werd voldaan.

De heer Weiffenbach merkt op dat hierover wel iets in zijn pleitnota staat. De doelstellingen waaraan commissielid Spee refereert, zijn in feite de doelstellingen van art. 41 E-wet. In het midden van randnummer 10 staat geschreven dat het die beroemde doelstellingen zijn, die de NMa als kopjes hanteert in haar eigen methodebesluit. Die worden zeker gediend. Westland zal in haar zienswijze nader toelichten hoe dat precies gebeurt. Wel constateert hij dat het eigenlijk meer op de weg van de Raad zou liggen om aan te geven waarom het niet aan die doelstellingen zou voldoen. Want een zinnetje als dit is veel te kort door de bocht om een dergelijk betoog te onderbouwen. Het is in feite alleen de conclusie dat de Raad constateert dat het niet aan de tweede doelstelling zou voldoen. Maar de redenen daarvan worden niet grondig onderbouwd. Hij herhaalt dat Westland zal aangeven dat het wel degelijk voldoet aan de beginselen van art. 41 E-wet en dat dit ook de reden is waarom het wel als ORV moet worden gekwalificeerd.

De voorzitter refereert aan het gestelde in randnummer 11 van de pleitnota van Westland, waarin wordt verwezen naar Verordening 838/2010, waarin die bandbreedte van 0 tot 0,5 euro MW/h staat genoemd die wordt gehanteerd voor de transmissienetwerken. Vervolgens gaat Westland verder door te stellen dat dit ook geldt voor distributienetten. Westland gebruikt daarbij woorden als 'met zekerheid kan gesteld worden dat dit zo is'. Bovenaan blz. 9 stelt Westland zelfs 'dat dit een feit is'. Hij vraagt Westland uiteen te zetten hoe dat uit de regelgeving volgt en waarom zij meent dat dit

echt een juridisch feit is. Spreekt Westland misschien de vrees uit dat dit door de regelgever beleidsmatig overgenomen gaat worden voor de distributienetten? Mogelijk kan deze vraag eveneens in de schriftelijke zienswijze worden beantwoord.

De heer Binnekamp antwoordt dat hij de hele discussie over het invoedingstarief prima vindt. Maar dat biedt geen enkele oplossing voor het nu voorliggende methodebesluit. Het invoedingstarief ziet misschien op de 6^e reguleringsperiode. Westland twijfelt sterk of het überhaupt een oplossing is. Alleen al de geruchten over een invoedingstarief hebben al geleid tot Kamervragen. Tussen de NMa en EZ/ELI wordt nu al vijf jaar over het invoedingstarief gesproken, maar tot op heden is er nooit een dergelijk tarief voor producenten gekomen. Gezien de politieke weerstand en de effecten op de verduurzaming van de energievoorziening ligt het ook niet voor de hand dat het snel doorgevoerd gaat worden. Daar zit voor Westland het grootste bezwaar en bovendien dat het voor de nu voorliggende reguleringsperiode geen oplossing kan bieden. In de 6^e reguleringsperiode is het heel zinvol om er verder over te discussiëren, maar op dit moment is het geen oplossing.

De voorzitter dankt de heer Binnekamp voor zijn antwoord, maar herhaalt zijn oorspronkelijke vraag.

De heer Weiffenbach antwoordt dat er op dit vlak geen juridische regelgeving van hoger niveau bestaat. Het enige wat je dan kunt doen is kijken naar het verleden, en dan met name hoe de discussie over het producententarief zich de afgelopen tijd heeft ontwikkeld. Dat heeft uiteindelijk geleid tot de beroemde Verordening 838/2010. Ook heeft iedereen kunnen volgen dat verduurzaming hoog in het vaandel staat en dat nauwelijks denkbaar is dat er een negatieve discriminatie plaats vindt van decentrale opwek ten opzichte van centrale opwek. Dat is gezien alle sentimenten eerder omgekeerd. Juridisch is er dus geen wereld achter, maar het is wel een uitgesproken ervaringsgegeven. Via het gelijkheidsbeginsel kun je juridisch zeggen dat het haast niet zo kan zijn dat er nu plotseling een DCO-tarief komt, dat vreselijk uit de pas gaat lopen met het nationale producententarief omdat het nationale producententarief weer niet uit de pas mag lopen met het Europese tarief. In die zin zijn het zaken 'die elkaar gevangen houden'. Vroeger kon je echt debatteren of het Europese tarief er wel of niet kwam, maar nu bestaat daar concreet duidelijkheid over en dan heb je in feite ook duidelijkheid over het invoedingstarief op het distributienet. Veel ingewikkelder is de juridische redenering niet, maar wel heel erg hard. Hij beaamt dat het natuurlijk nog geen echt feit is, maar het is wel een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid dat het niet anders zal zijn, omdat het anders tot allerlei oeverloze procedures leiden van mensen die zeggen 'Waarom word ik achtergesteld?'

De heer Bouwman wijst ter aanvulling op de uitspraken van de minister in 1999, die toen aangaf dat het belang van een gelijkwaardige concurrentiepositie tussen DCO en CO voorop moest staan en prevaleert. De minister heeft dat beginsel zelf in de mond genomen en dat is terug te zoeken.

De voorzitter constateert dat de hoorcommissie geen vragen meer heeft. Hij nodigt Westland uit om een laatste commentaar te geven.

De heer Van Scheijndel geeft aan dat Westland daaraan geen behoefte heeft.

De voorzitter nodigt de andere partijen uit om een laatste commentaar te geven.

De heer Den Blanken wenst enige algemene opmerkingen te maken.

De voorzitter nodigt hem daartoe uit.

De heer Den Blanken merkt op dat Cogen de gang van zaken betreurt. Maar ja, de NMa zit nu met de vraag wat er verder moet gebeuren. Hij somt een aantal randvoorwaarden op voor het zoeken naar een oplossing voor de ontstane situatie.

Allereerst wijst hij erop dat niet zozeer de DCO het probleem is, maar veeleer de tariefregulering voor enkele RNB's. Voor individuele partijen liggen daar grote vraagstukken waarvoor een oplossing moet worden gevonden. Hij wenst in meer dan voorwaardelijke zin het belang te benadrukken van de definitie van DCO. Het effect op netwerken van bijvoorbeeld perifere windparken is geheel anders dan dat van lokale WKK-eenheden. Dan rijst onmiddellijk de vraag of je het alleen over elektriciteit hebt of ook over andere energiedragers.

Daarnaast is randvoorwaarde dat niet alleen kostenveroorzaking, maar ook kostenvermindering in de oplossing betrokken moet worden.

Daarnaast is het een beetje de vraag of naast de RNB's ook de landelijke netbeheerders in de afweging moeten worden meegenomen. Cogen argumenteert – en dat kan zij ook onderbouwen – dat WKK's inderdaad wat extra kosten op regionale netten tot gevolg hebben, waarbij je dan lang kunt discussiëren of dat extra kosten zijn ja/nee. Maar ten gevolge van lokale invoeding worden door de nationale netbeheerder allerlei kosten vermeden, zowel kapitaalskosten als operationele kosten. Het is veel goedkoper om in het Westland lokale invoeding te bekostigen, dan om hetzelfde vermogen uit 'het Groninger area' naar het Westland te transporten via allerlei investeringen. Daarnaast blijft het de vraag waarop de regulering precies ziet. Is dat op een gemiddelde situatie in redelijkheid, of is het op boven- en ondergemiddelde situaties? Welke mate van specifieke regulering moet er voor specifieke situaties worden beoogd?

Daarnaast is een vanzelfsprekend relevante randvoorwaarde voor de discussie is het Europese respectievelijk het Nederlandse perspectief.

Tot slot is er het punt: wat wil de NMa reguleren? Wil de NMa een 'elektriciteit-alleen-situatie' of een 'energie-situatie' reguleren? In beide gevallen is een decentrale component van groot belang; aan de orde is niet een uitzonderlijke situatie. Elektriciteit vanuit decentrale eenheden wekt op dit moment 55 tot 60% van de in Nederland ingevoede elektriciteit op. Bij warmte is dat percentage zelfs 95 tot 99% in de zin dat het conversieprocessen zijn, die nabij de plek waar de secundaire energiedrager gebruikt wordt plaats vinden. Het zijn wat dat betreft dus geen uitzonderlijke situaties; het is – ook bij elektriciteit – mainstream dat er decentraal wordt ingevoerd in plaats van centraal.

Dat is wat Cogen de NMa op dit moment aanreikt om te betrekken bij haar oplossing.

De voorzitter dankt de heer Den Blanken voor zijn commentaar.

Hij stelt vast dat verder niemand nog behoefte heeft om nadere opmerkingen te maken.

Hij kondigt het einde van de hoorzitting aan.

Hij dankt eenieder voor zijn komst en inbreng, en sluit de hoorzitting.

Bijlage 1: pleitnota Westland, de heer Weiffenbach